

KUUSISTON RANTA-ASEMAKAAVAN MUUTOS 2: LUONTOSELVITYS

FM (biologi) Turkka Korvenpää

4.10.2023

 Envibio

Sisällys:

1. JOHDANTO.....	3
2. ALUEEN YLEISKUVAUS	4
3. LUONTOARVOT	4
4. JOHTOPÄÄTÖKSET	7
5. KIRJALLISUUS JA LÄHTEET	7

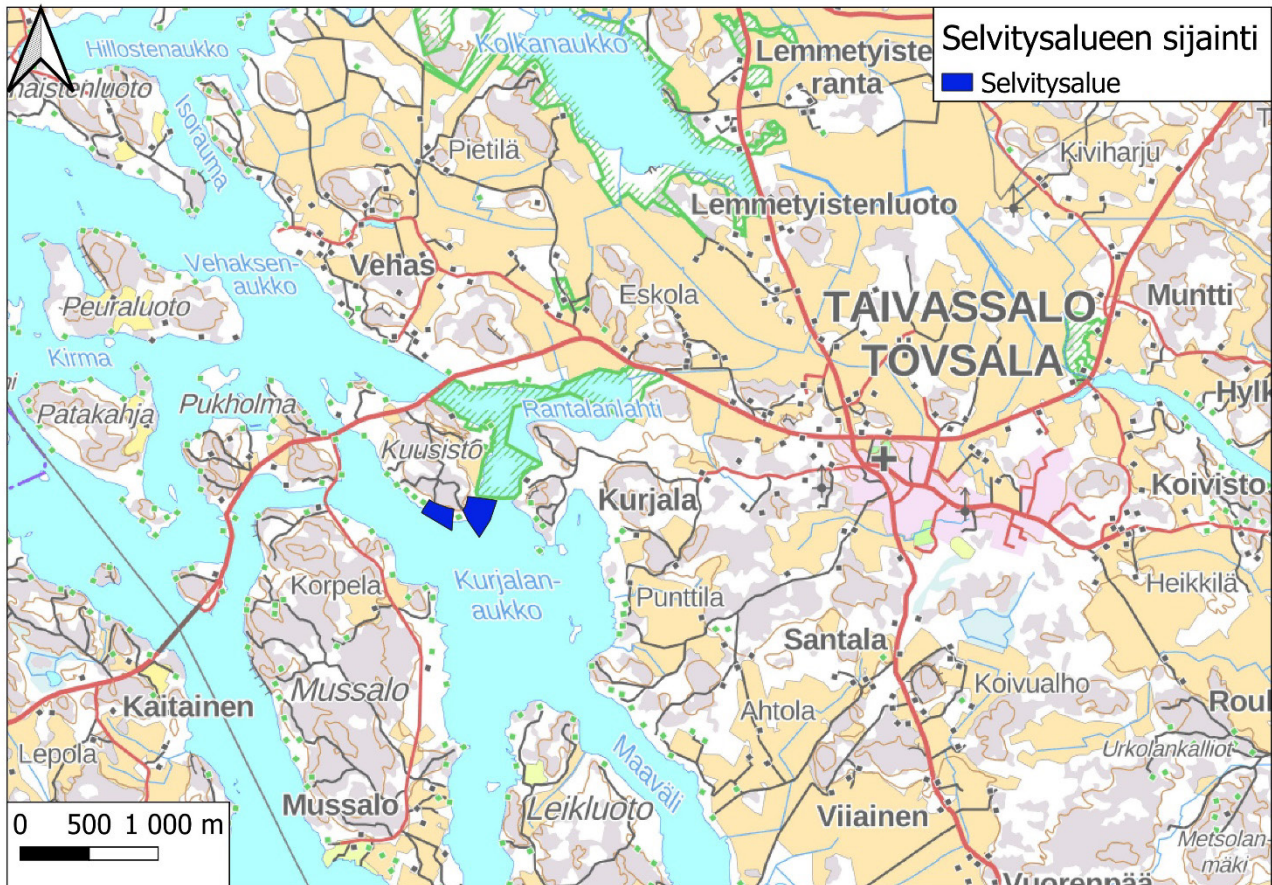
Kannen kuva: Nuoren tervalepikon ja ruovikon reunaa.

Pohjakartta ja ilmakekuva: © Maanmittauslaitos 10/2023

Luonto- ja ympäristötutkimus Envibio Oy
Hanhenkaari 10 as 16
21420 Lieto
Puh. 045-6793602
www.envibio.net

1. JOHDANTO

Nosto Consulting Oy tilasi Luonto- ja ympäristötutkimus Envibio Oy:ltä Taivassalossa Kuusiston saarella sijaitsevan ranta-asemakaavan muutosalueen luontoselvityksen (kartta 1).

Kartta 1. Selvitysalueen sijainti.

Luontoselvityksen tarkoituksena oli kartoittaa alueen luontoarvot ja arvioida niiden vaikutusta maankäyttöön. Selvitysalue koostuu kokonaan rakennetuista mökkitonteista, joten tavanomaista suppeampi luontoselvitys katsottiin riittäväksi. Selvityksessä kartoitettiin alueen luontotyypejä, kasvillisuutta ja pesimälinnustoa. Lisäksi kartoitettiin viitasammakon ja liito-oravan esiintymistä. Työn tausta-aineistoksi hankittiin Suomen Lajitietokeskuksesta tiedot alueelta ja sen lähiympäristöstä ennestään tunnetuista lajesiintymistä (aineistopyyntö 6.7.2023). Saadussa aineistossa ei ollut yhtään havaintoa. Luontoselvityksen laati FM (biologi) Turukka Korvenpää, ja siihen sisältyi kolme maastokäyntiä.

2. ALUEEN YLEISKUVAUS

Selvitysalue sijaitsee Taivassalossa Kuusiston saaren eteläkärjessä. Se koostuu kahdesta osasta, joista itäisempi kattaa kaksi ja läntisempi neljä kiinteistöä (kartat 2-3). Tontit ovat melko puustoisia ja niiden edustalla kasvaa tiheää ruovikkoa, jonka läpi on ruopattu veneväyliä. Kolkanaukon ja Rantalanlahden luonnonsuojelualue sijaitsee selvitysalueen pohjoispuolella.

3. LUONTOARVOT

Selvitysalueelle tehtiin kolme maastokäyntiä. Ensimmäinen niistä suoritettiin 14.5.2023 klo 22.30-23.30, ja tuolloin keskityttiin selvittämään viitasammakon esiintymistä rannan ruovikoissa. Sää oli selkeä, tyyni ja ilman lämpötila oli +8 °C eli olosuhteet olivat tarkoitukseen hyvin sopivat. Viitasammakkoja ei havaittu. Niistä ei myöskään ole selvitysalueelta aiempia tietoja. Rannan ruovikot ovat ruopattuja veneväyliä lukuun ottamatta yhtenäisiä ja tiheitä, eikä niissä ole ainakaan ilmakuvasse selvästi näkyviä isompia avovesiaukkoja, joissa viitasammakot usein kutevat. Siten havaintojen puuttuminen ei ollut yllättävää, eikä toista kartoituskertaa katsottu tarpeelliseksi.

Kuva 1. Ruovikoitunutta rantaniittyä.

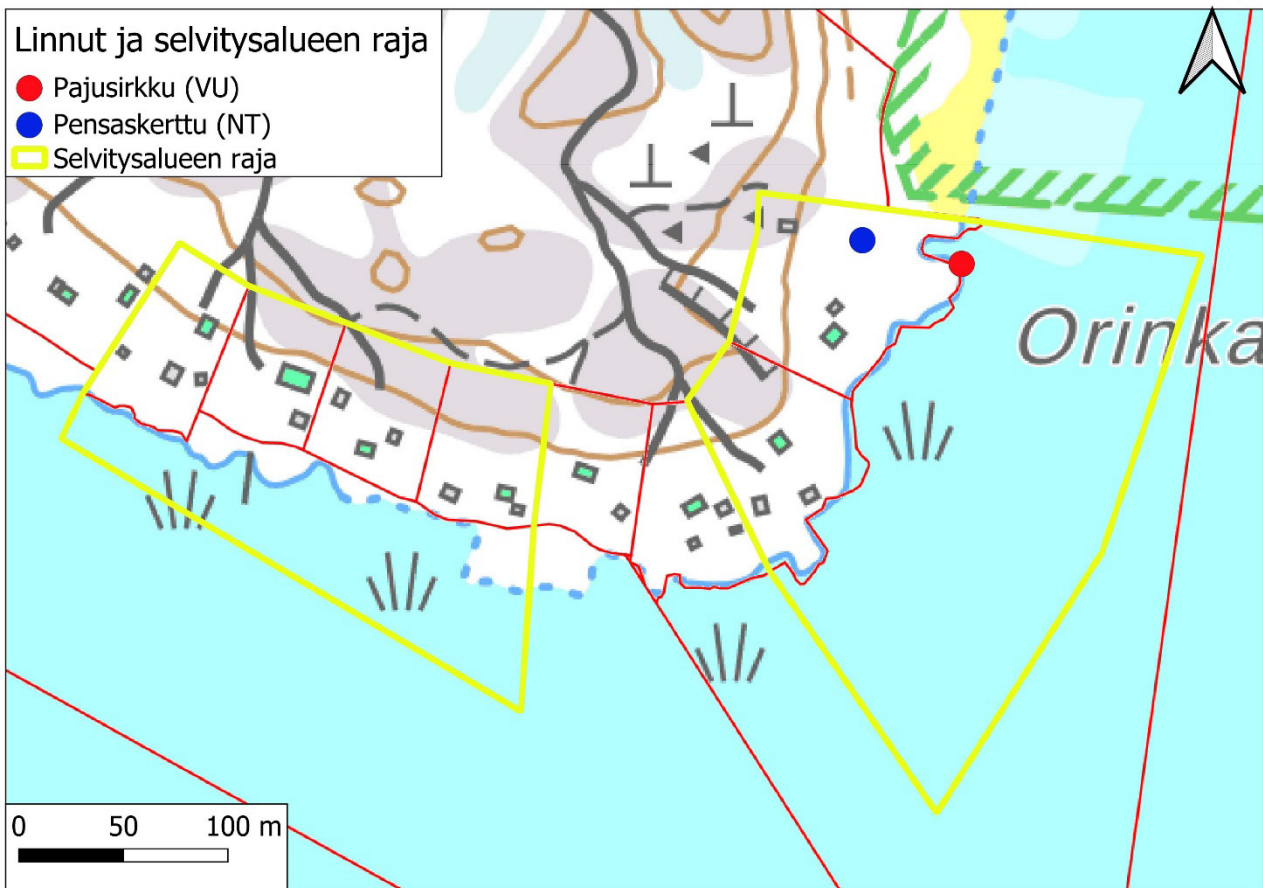

Kuva 2. Tuoretta kangasmetsää.

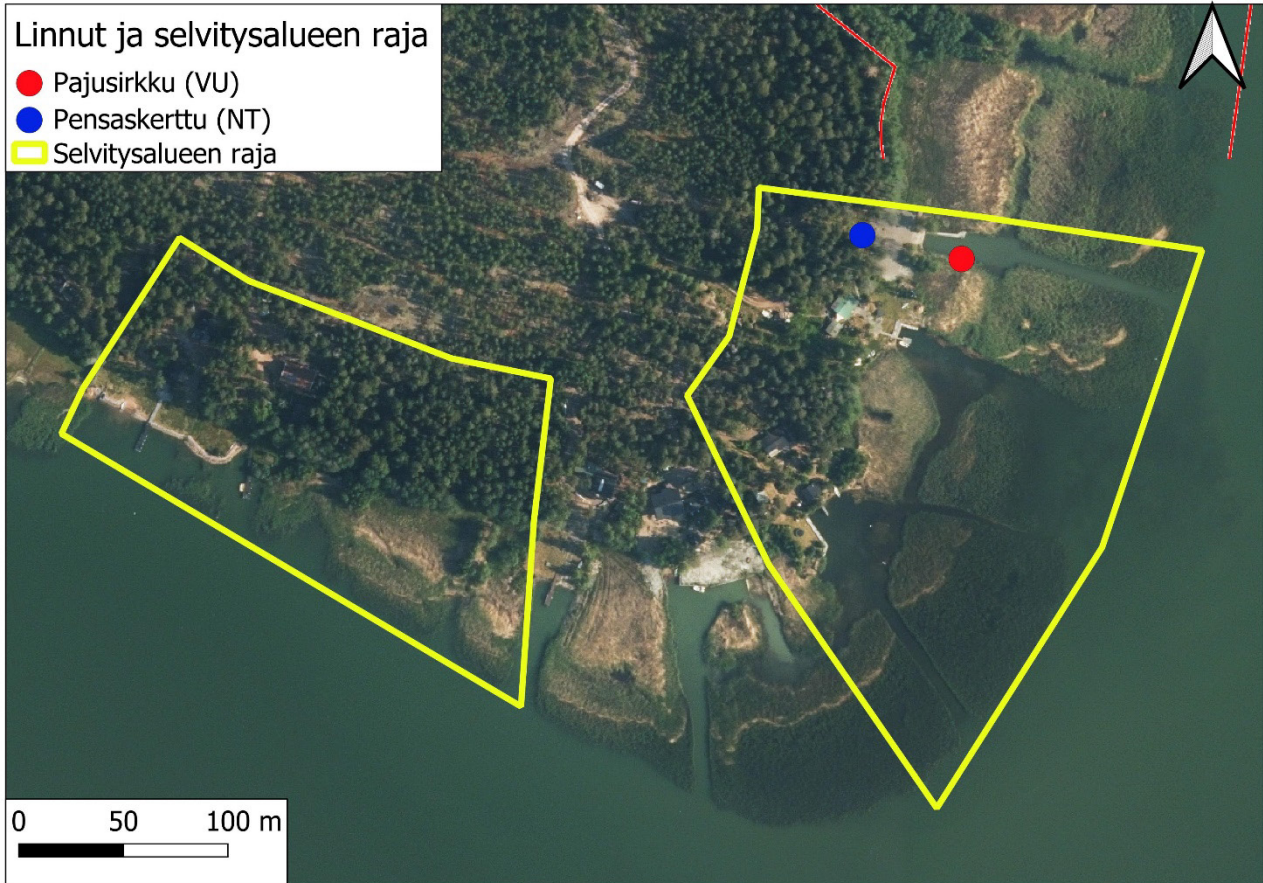
Toinen maastokäynti tehtiin 1.6.2023 klo 9.00-10.00. Sää oli puolipilvinen, tuuli oli kohtalaista ja lämpötila +9 °C - +12 °C. Alueen pesimälinnustossa havaittiin seuraavat lajit: hippiäinen, kirjosiippo, pajulintu, pajusirkku (vaarantunut), peippo, pensaskerttu (silmälläpidettävä) ja talitiainen. Pensaskertun ja pajusirkun reviirit on merkitty karttoihin 2-3. Viikkaan ihmistoiminnan piirissä ei pesi arkoja lajeja ja kaiken kaikkiaan linnusto on tavanomaista. Pajusirkku on selvästi taantunut, mutta edelleen tavallinen ruovikkolaji. Linnustoltaan arvokkaimpia ovat ruovikot, joissa todennäköisesti pesivät ainakin joinakin vuosina myös esim. rytikerttunen ja ruokokerttunen (silmälläpidettävä). Kaulushaikaralle ja ruskosuohaukalle ruovikot eivät ole riittävän laajoja. Kesäkuun maastokäynnillä etsittiin myös liito-oravan papanoita ja muita merkkejä lajin esiintymisestä. Niitä ei löytynyt. Kuusistonrauma muodostanee liito-oraville liian leveän vesistöesteen. Alueelta ei löytynyt luontoarvoltaan merkittäviä luontotyyppisiä tai huomionarvoisia kasvilajeja. Rannalla kasvaa paikoin tervaleppää (kannen kuva) ja kenttäkerros on lehtomainen (mm. puna-ailakkia). Pääosin ranta-alueet ruovikon sisäpuolella on kuitenkin muutettu mökkipihoiksi, minkä lisäksi siellä täällä on myös kasvittuneita ruoppausmassoja. Paikoin ruovikon sisäpuolella esiintyy ruovikoitunutta rantaniittyä (kuva 1), jonka kasvistoon kuuluvat mm. mesiangervo, keltakurjenmiekka, ketohanhikki ja suoputki. Kauempana rannasta kasvaa tiheää, pääasiassa tuoretta, kangasmetsää (kuva 2). Sen puusto on melko varttunutta ja koostuu

pääasiassa männyistä, kuusista ja koivuista. Kenttäkerroksessa tavataan esim. mustikkaa, metsälauhaa, kevätpiippoa, puolukkaa ja sananjalkaa. Ylärinteessä metsätyyppi vaihtuu kuivahkoksi kankaaksi. Paikoitellen on myös pieniä karuja kallioita.

Kolmas maastokäynti tehtiin 10.7.2023 klo 10.00-10.40. Sää oli selkeä, tyyni ja lämmin (lämpötila +22 °C). Kolmannella maastokäynnillä melottiin kanootilla ruovikon ulkoreunaa pitkin ensisijaisena tarkoituksena etsiä EU:n luontodirektiivin IV-liitteeseen sisältyvää täplälampikorentoa, jonka lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kielletty. Täplälampikorentoja ei havaittu, vaikka kartoitus ajoittui lajin aikuisten vilkkaimpaan lentoaikaan ja sääolot olivat erinomaiset. Sudenkorentoja havaittiin muutenkin niukasti, vain muutamia ruskohukankorentoja.

Kartta 2. Selvitysalue ja huomionarvoisten lintulajien reviirit maastokartalla. (VU=vaarantunut, NT=silmälläpidettävä)

Kartta 3. Selvitysalue ja huomionarvoisten lintulajien reviirit ortoilmakuvalla. (VU=vaarantunut, NT=silmälläpidettävä)

4. JOHTOPÄÄTÖKSET

Selvitysalueelta ei löytynyt sellaisia luontoarvoja, joiden perusteella olisi tarpeen esittää maankäyttösuosituksia.

5. KIRJALLISUUS JA LÄHTEET

Hyvärinen, E., Juslén, A., Kemppainen, E., Uddström, A. & Liukko, U.-M. (toim.) 2019. Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2019. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus. Helsinki. 704 s.

- Kontula, T. & Raunio, A. (toim.). Suomen luontotyyppien uhanalaisuus 2018. Luontotyyppien punainen kirja – Osa 1: tulokset ja arvioinnin perusteet. Suomen ympäristökeskus ja ympäristöministeriö, Helsinki. Suomen ympäristö 5/2018.
- Kontula, T. & Raunio, A. (toim.). Suomen luontotyyppien uhanalaisuus 2018. Luontotyyppien punainen kirja – Osa 2: luontotyyppien kuvaukset. Suomen ympäristökeskus ja ympäristöministeriö, Helsinki. Suomen ympäristö 5/2018. 925 s.
- Lindholm, T. & Tuominen, S. 1993. Metsien puuston luonnontilaisuuden arviointi. Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja A 3. 40 s.
- Meriluoto, M. & Soininen, T. 1998. Metsäluonnon arvokkaat elinympäristöt. Metsälehti Kustannus & Tapio. 192 s.
- Mäkelä, K. & Salo, P. 2021. Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi. Opas tekijälle, tilaajalle ja viranomaiselle. Suomen ympäristökeskuksen raportteja 47/2021. Suomen ympäristökeskus, Helsinki. 350 s.
- Nieminen, M. 2017. Liito-orava (*Pteromys volans* Linnaeus, 1758). - Julkaisussa: Nieminen, M. & Ahola, A. (toim.). Euroopan unionin luontodirektiivin liitteen IV lajien (pl. lepakot) esittelyt, s. 48-55. Suomen ympäristö 1/2017.
- Pynnönen, P. 2017. Täplälampikorento (*Leucorrhinia pectoralis* Charpentier, 1825). - Julkaisussa: Nieminen, M. & Ahola, A. (toim.). Euroopan unionin luontodirektiivin liitteen IV lajien (pl. lepakot) esittelyt, s. 170-174. Suomen ympäristö 1/2017.
- Pääkkönen, P. & Alanen, A. 2000. Luonnonsuojelulain luontotyyppien inventointiohje. Suomen ympäristökeskuksen monisteita 188. Suomen ympäristökeskus. 128 s.
- Saarikivi, J. 2017. Viitasammakko (*Rana arvalis* Nilsson, 1842). - Julkaisussa: Nieminen, M. & Ahola, A. (toim.). Euroopan unionin luontodirektiivin liitteen IV lajien (pl. lepakot) esittelyt, s. 90-96. Suomen ympäristö 1/2017.
- Suomen Lajitietokeskus 2023. Aineistopyyntö 6.7.2023.
- Syrjänen, K., Hakalisto, S., Mikkola, J., Musta, I., Nissinen, M., Savolainen, R., Seppälä, J., Seppälä, M., Siitonen, J. & Valkeapää, A. 2016. Monimuotoisuudelle arvokkaiden metsäympäristöjen tunnistaminen. METSO-ohjelman luonnontieteelliset valintaperusteet 2016-2025. Ympäristöministeriön raportteja 17/2016. 75 s.
- Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus (2021). Suomen lajien alueellinen uhanalaisuusarviointi 2020. <https://www.ymparisto.fi/punainenlista>